

Vroegmoderne tijd

10 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Uit de tekst blijkt dat Paracelsus kritiek heeft op het al te slaafs navolgen van de beroemde artsen van de oudheid / wijst op het belang van eigen onderzoek naar de werking van de krachten van de natuur 1
- wat past bij de nieuwe wetenschappelijke benadering van de vroegmoderne tijd 1
- Uit de tekst blijkt dat Paracelsus de filosofie/astronomie/alchemy van de klassieken de fundamenteën van de geneeskunde noemt 1
- wat past bij het veranderende mens- en wereldbeeld / de (hernieuwde) oriëntatie op het erfgoed van de oudheid in de Renaissance 1

11 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De Republiek had (als een van de weinige landen in Europa) geen vorst/koning 1
- De Republiek was ontstaan uit het conflict in de Nederlanden over de godsdienstpolitiek/de centralisatiepolitiek van de Habsburgse heersers, waardoor het wantrouwen tegen een centraal gezag/een absoluut vorst zo groot was geworden dat die niet meer werd geaccepteerd / het niet lukte een nieuwe vorst te vinden 2

12 maximumscore 4

Kern van een juist antwoord is:

- Een politiek motief van de Hollanders en Zeeuwen rond 1600 is de bestrijding van de Spaanse vijand (tijdens de Tachtigjarige Oorlog) 1
- Een gevolg van het ontdekken van deze handelsroutes is de economische bloei/Gouden Eeuw voor de Republiek 1
- Door deze reizen/Europese overzeese expansie ontstonden wereldwijde handelscontacten/ontstond het handelskapitalisme, wat leidde tot het begin van een wereldeconomie / vóór deze handelsroutes/lange-afstandhandel was een wereldeconomie niet mogelijk 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De abolitionisten zouden deze passage niet willen gebruiken, omdat eruit blijkt dat sommige slaven liever slaaf bij een goede meester wilden blijven dan vrij te zijn / er geen principiële stellingname tegen slavernij uit valt af te leiden 2
- Doordat Stedman geen eenzijdig standpunt lijkt in te nemen/in zijn beschrijving genuanceerd overkomt, lijkt de informatie uit de bron objectief/waarheidsgetrouw 2

14 maximumscore 6

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De kritiek op het ancien régime op het gebied van het bestuur was, dat de absolute vorst de soevereiniteit bezat/alle macht had 1
- Als verbetering verklaart de Nationale Vergadering dat de soevereiniteit/de macht bij het volk hoort te liggen (artikel 3 in de bron) 1
- De kritiek op het ancien régime op het gebied van burgerrechten was, dat de burger geen vrijheid had om zijn mening te uiten/om de godsdienst te kiezen die hij wilde 1
- Als verbetering verklaart de Nationale Vergadering dat er vrijheid van meningsuiting/godsdienst moet zijn (artikel 10 in de bron) 1
- De kritiek op het ancien régime op het gebied van de bestaande maatschappelijke verhoudingen was, dat er ongelijkheid/een standenmaatschappij bestond 1
- Als verbetering verklaart de Nationale Vergadering dat alle mensen vrij en met gelijke rechten geboren zijn (artikel 1 in de bron) 1